

MAKTAB JAMOASI O'RTASIDA PSIXOLOGIK SOG'LOM MUHITNI SHAKLLANTIRISHNING DOLZARB MASALALARI

Xolov Ro'ziboy Ashurovich

Surxondaryo viloyati Denov tumani 59-maktab amaliyotchi psixologi

Annotatsiya. Maktabda sog'lom muhitni shakllantirish muhimdir, chunki bu o'quvchilar va xodimlar uchun salomat va samarali o'rganish muhitini ta'minlashda katta ahamiyatga ega. Bu maqolada dolzarb masalalar, ularning echimlari va muammolari ko'rsatiladi.

Maktabda sog'lom muhitni shakllantirish uchun toza havo, suv, taomlar, toza vaqt o'tkazish joylari, o'quvchilarning salomatligi va sport mashg'ulotlari uchun masofaviy imkoniyatlar kritikdir. Bu faktlar o'quvchilarning o'zlarini yaxshi his qilishlari, o'rganishlarini oshirishlari va salomatliklarini saqlashlari uchun zarurdir.

Kalit so'zlar: ta'lim, ta'lim muassasasi, o'qituvchi, pedagogik, psixologik, psixokorreksiya, korreksion pedagogika, jamoa, tarbiya, inividual, e'tibor.

KIRISH

Pedagogik jamoalarda psixologik muhitning ijobiyligi ta'lim-tarbiya sifatini yaxshilashga xizmat qiluvchi muhim komponentlardan biri ekanligi nazariy va amaliy jihatdan inkor etib bo'lmaydigan faktdir. Jamoada ijobiy psixologik muhit mavjud bo'lsa, nafaqat pedagogik majburiyatlar, balki har qanday mehnat jamoasi oldiga qo'yilgan vazifalar sifatli bajarilishiga zamin hozirlanadi. Masalaning yana bir muhim tomoni ham borki, bu ham bo'lsa, mehnat jamoasi a'zolarining o'z kasbidan qoniqqanligidir. Chunki, jamoada ijobiy muhit bo'lishi uchun, jamoa azolari o'zidan, ayniqsa, o'z kasbidan qoniqqan bo'lishlari zarur.

Psixologlar pedagogik jamoa ruhiy muhitining asosiy xususiyatlari sifatida quyidagi ko'rsatkichlarni ajratib ko'rsatadilar:

- jamoa a'zolarining o'zaro munosabatlaridan, mehnat jarayonidan, rahbarlikdan qanoatlanganligi;

- qanday kayfiyatning ustunligi;
- rahbar va ular qo'l ostidagilarning bir-birini o'zaro tushunishi;
- jamoani boshqarish va o'zini o'zi boshqarishda jamoa a'zolarining ishtirok etish darajasi;
- uyushqoqlik, ongli intizom, ishning unumdorligi. Bu har qanday jamoaga, shu jumladan pedagogik jamoaga ham taalluqlidir. To'g'ri, bolalar jamoalarining ruhiy muhiti o'ziga xos xususiyatlarga ega.

Pedagogik jamoaning asosiy beigilari:

- Ichki, ishonchli xotirjamlikning namoyon bo'lishi, doimiy tetiklik, harakat qilishga tayyorlik. Jamoa har bir a'zosida o'z qadr-qimmatini bilish tuyg'usining mavjudligi, o'z jamoasi bilan faxrlanish.
- Jamoaning birligi, uning a'zolarining do'stona birlashishi. Ichki munosabatlarda ayrim tarbiyalanuvchilarni tanqid qilish va jazolash mumkin, lekin bunday ta'sir ko'rsatishning maxsus shakllaridan tashqarida har bir tarbiyalanuvchiga tegishli baho berish, uni begonalar oldida himoya qilish, unga hech qanday ozor etkazmaslik.
- Jamoa barcha a'zolarining himoyalanganligi. Har bir tarbiyalanuvchi, u qanchalik zaif, kuchsiz bo'lmasin, o'zining yakkaligi yoki himoyasizligini his etmasligi kerak.
- Jamoa barcha a'zolarining oqilona va foydali faolligi.
- Harakatlarda va so'zlarda o'zini tuta bilish.

Pedagogik jamoalarda psixologik muhit masalasi bir tomondan muayyan mehnat jamoasidagi psixologik muhit sifatida talqin qilinishi mumkin, ikkinchi tomondan pedagogik jamoaning o'ziga xosliklaridan kelib chiqib, murakkab ijtimoiy psixologik va pedagogik jarayonlar zahirida yuzaga keladigan, pedagog shaxsidagi individual xususiyatlar turli psixologik fenomenlarga boy serqirra ilmiy-amaliy tadqiqodlar uchun ob'ektdir. Jamoani ijtimoiy-psixologik muhiti - guruhning eng ajralmas psixologik xarakteristikasidir, bu guruhning birgalikdagi hamkorlikdagi faoliyati bilan bevosita bog'liq bo'lgan alohida ob'ektlarni (hodisalarni, jarayonlarni) aks ettirishning o'ziga xos

xususiyatlari bilan bog'liq ijtimoiy jarayondir. Guruh faoliyatining samaradorligi jamoaning ijtimoiy- psixologik muhiti holatiga bog'liq.

Jamoadagi ijtimoiy-psixologik muhit Sog'lom ijtimoiy- psixologik iqlimning eng muhim belgilari:

- guruh a'zolarining bir-biriga bo'lgan ishonchi va yuqori talabchanligi;
- o'zaro do'stona va konstruktiv tanqid qilish;
- butun jamoaga tegishli masalalarni muhokama qilishda o'z fikrini erkin ifoda etish;
- menejrlarning bo'ysunuvchilarga bosimining yo'qligi va ularning guruh uchun muhim bo'lgan qarorlarni qabul qilish huquqini tan olishlari;
- jamoa a'zolarining vazifalari va ularni amalga oshirishdagi ishlar holati to'g'risida yetarli darajada xabardorligi;
- jamoa a'zolarida jamoaga tegishli bo'lganidan mamnunlik hissiyoti;
- jamoaning har qanday a'zosida ko'ngilsizlik holatini keltirib chiqaradigan holatlarda

(aldanish, umidsizlik, rejalarini buzish) yuqori darajada hissiy ishtirok etish va o'zaro yordam;

guruhning har bir a'zosi tomonidan ishlarning holati uchun javobgarlikni o'z zimmasiga olish va boshqalar.

Zamonaviy g'oyalarga ko'ra, sog'lom turmush tarzi bu - inson hayotining kundalik tipik shakllari va usullari hisoblanadi. Sog'lom turmush tarzi bolalar salomatligini saqlash va yaxshilashga qaratilgan muhim omil hisoblanadi. Kun tartibiga rioya qilish o'qish va dam olishni to'g'ri ovqatlanishni, ochiq havoda bo'lishni yo'lga qo'yilishi sog'lom turmush tarzini amalga oshirishga yordam beradi, Har qanday sog'lom turmush tarzining markazida tamoyillar, ya'ni shaxs tomonidan amal qiladigan xulq-atvor qoidalari yotadi.

Biologik tamoyillarda sog'lom turmush tarzi yoshga bog'liq bo'lishi nazarda tutilgan. Biologik tamoyillarda inson energiya bilan ta'minlangan, mustahkamlangan,

ritmik, mo'tadil bo'lishi kerak deyilsa, ijtimoiy tamoyillarda shaxsni turmush tarzi estetik, axloqiy, kuchli irodali, o'zini o'zi cheklashga odatlantirishi kerak deyiladi. Bu tasnif shaxs va tabiatning birligi atrofmuhitning biologik va ijtimoiy tamoyillarga asoslanshi, sog'lom turmush tarzi va hayotiy harakatlari asosida inson hayotini oqilona tashkil etishdan iboradir

XULOSA: Maktabda sog'lom muhitni shakllantirishning dolzarb masalalari uning muhimligini ko'rsatadi. Bu masalalar ustida amaliy harakatlar va konsensusga erishish uchun jamoatchilikning birgalikda ishlashi zarurdir. O'qituvchi alohida e'tibor talab qiladigan obyektidir. Amaliyot shuni ko'rsatadiki, odatda o'qituvchilar psixolog bilan hamkorlik qilishga tayyor bo'ladilar. Hamma gap psixolog o'zini qanday tutishiga borib taqaladi. Bunda psixologning o'qituvchilarga nisbatan egallaydigan pozitsiyasi juda muhim rol o'ynaydi.

Psixolog pozitsiyasining asosiy komponentlari quyidagilardan iborat:

- pedagog bilan bo'lgan munosabatga ustanovka;
- pedagoglarni qanday bo'lsa shundayligicha qabul qilishga ustanovka
- subyekt subyekt munosabatlaridan iborat tenglik va hamkorlik xarakteridagi munosabatlarga ustanovka.

Ta'lim jarayonida shunday pozitsiya pedagoglar bilan bo'lgan konstruktiv hamkorlikni ta'minlay oladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Djurayev R. Ta'lim menejmenti. T.: Voris-nashriyot. 2006 yil.
2. Turopovna, Baratova Nasiba. "Pedagogik jamoa va uni shakllantirish yo'llari, uslublari." integration of science, education and practice. Scientific-methodical journal 3.5 (2022): 283290.
3. Abdusamatova, Osiyo Olimjanovna, and Mekhriddin Mukhiddin Ugli Xusniddinov. "Pedagoglar jamoasini boshqarishning psixologik xususiyatlari." Academic research in educational sciences 2.Special Issue 1 (2021): 343-348.
4. G'oziyev, E. (2010). Umumiy psixologiya. Yangi asr avlodi.

5. Davletshin, M. (2002). Umumiy psixologiya. TDPU.
6. Исмоиловна А. З., Нарзуллаевна К. Г. (2022). В процессе формирования личности, преодоления эмоционального состояния в семейном окружении. Евразийский журнал гуманитарных и социальных наук, 6, 31-33.
7. Ismoilovna, A. Z. (2021). Methodology of organizational capacity development in gifted children. ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal, 11(10), 1957-1961.
8. Ismoilovna, A. Z. (2022). Prerequisites for identifying gifted children and shaping their abilities. ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal, 12(6), 308311.
9. Ismoilovna, A. Z. (2023, February). MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLLARDA BILISH JARAYONLARINING RIVOJLANISHI. In Proceedings of International Conference on Modern Science and Scientific Studies (Vol. 2, No. 2, pp. 204-210).
10. Ismoilovna, A. Z. (2023). OSMIRLARDA AGRESSIV XULQ-ATVOR. "GERMANY" MODERN SCIENTIFIC RESEARCH: ACHIEVEMENTS, INNOVATIONS AND DEVELOPMENT PROSPECTS, 9(1).